

VOLYMI, VÄRI, TARINA

Ossi Somma: *Optimistinen luonto*.
Valokuva: Erkki Valli-Jaakola.

Kuvanveistäjä Pauno Pohjolainen (s. 1949) on 1980-luvulta lähtien toiminut yhtenä kuvataiteemme voimakkaana uudistajana. Työssään hän on omaksunut lähtökohdakseen visuaalisen ilmaisun mahdollisuudet kokonaisvaltaisesti. Veistoksellisuus per se -metodin hän koki itselleen riittämättömäksi, ja päinvastoin kuvanveiston yhdistäminen maalaustaiteen, filosofian, taidehistorian ja kertomusten rihmastoisiin on hänelle luontevaa. Tällainen lajien rajojen liudentuminen ja murtuminen on ollut tunnusomaista myös postmodernille kirjoittamiselle, jossa filosofian eri suuntaukset ja usein myös fiktio muodostavat yhdessä moniaineeksisen eklektisen genren.

Maalaustaide ja filosofia kietoutuivat 1980-luvulla taiteen muutoksen kärjeksi usein patoutuneen tunteellisen latauksen vahvistamina. Maalata käsitteitä ja ideoita käsittää maalauksen keinoin oli mullistava toimintatapa, joka haastoi sekä taiteilijat että yleisön. Pohjolainen, joka on koulutukseltaan taidemaalari, alkoi soveltaa moniteräistä lähestymistapaa veistotaiteessa. Aluksi häntä innostivat dynaamiset ja värikkäät muodot, jotka rakentuivat lasikuidusta ja rimoista, mutta pian puu materiaalina tuli keskeiseksi hänen työssään.

Niin oleellinen kuin 1980-luku onkin Pohjolaisen taiteen muotoutumisen kannalta, niin ajan ironista asennetta hän ei omaksunut. Vakava, körttiläisistä työläisjuurista ammentava elämäntattomuus, joka suuntasi taiteilijaa myös uskonnollisiin aiheisiin, on osa hänen persoonallisuuttaan ja työtään. Pohjolaisen vakavuus ei ole ilottomuutta vaan pikemminkin aitoutta, aidon materiaalin, käsityön ja tunteen arvostusta. Suurissa speaktaakkelimaisissa teoksissa vaikutus voi olla joskus hyvin paatoksellinen, mutta niiden rinnalla ovat taiteilijan intiimit ja nöyrät työt. Ne viestivät kauneutta ja elämän mysteerien ihmetystä.

Puun veistäjänä Pohjolainen on vuosikymmenien kuluessa kehittänyt oman käsialansa, joka ylittää kirvesmiesmestarin kurinalaisuudesta vapaamieliseen ekspressiivisyyteen. Taiteilijan kiinnostus lasikuidun mahdollisuuksia kohtaan ei sekään ole sammunut, sillä eri aineiden yhdistäminen ja rinnastukset, materiaalikokeet, ovat Pohjolaisen ilmaisun ydintä. Veistoksellisen vaikutuksen viimeistelevät ennakkoluuloton maalarin näkemys ja teko.

Kimmo Sarje

Pauno Pohjolaisen osin takautuva näyttely on esillä Turun taidemuseossa 12.9.2010 asti. Näyttelykirjasta vastaa Parvs-Publishing-kustannusyhtiö.